

90 години Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“
90 th anniversary of Todor Kableshkov University of Transport

ВИСШЕ ТРАНСПОРТНО УЧИЛИЩЕ „ТОДОР КАБЛЕШКОВ“ - МОДЕРНО ОБРАЗОВАНИЕ И ПРОФЕСИОНАЛИЗЪМ

**Проф. д-тн инж. мат. Петър Колев,
доц. д-р Даниела Тодорова**
Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“, София

Резюме. Насърчаването на иновациите и предприемачеството са в основата на Лисабонската стратегия. Постигането на устойчив икономически растеж и осигуряването на добри работни места в конкурентна икономика, основана на знанието, определят възможностите и предизвикателствата за развитие на висшето образование в България.

Като единствено специализирано висше училище в сферата на транспорта в България, Университетът по транспорт „Т. Каблешков“ има за цел да стимулира процеса на учене през целия живот чрез развитието на съвременни форми на обучение като необходимо условие за адаптация на образованието към потребностите на бизнеса.

Keywords: education, electronic forms

Транспортът е сред най-интензивно развиващите се сектори на икономиката на страната. Това налага необходимостта от специализирана подготовка на кадри, които да отговарят на тези потребности. Университетът по транспорт „Тодор Каблешков“ е държавно висше училище с 90-годишни традиции в транспортното образование в България. В практиката се е утвърдил като най-големия учебен и научноизследователски транспортен център в страната.

Образователната политика на Университета е насочена към потребностите на обществото в регионален и национален мащаб.

Заобикалящата ни икономическа среда и състоянието на трудовия пазар изискват непрекъснато усъвършенстване и повишаване на квалификацията на хората, както и придобиване на нови знания и умения. Националната стратегия за учене през целия живот има за основна цел „по-успешна социална и трудова реализация на хората чрез подобряване на условията за равен достъп до образование и обучение, както и развитие на системата за учене през целия живот“. Инвестицията в знанието носи най-високи дивиденди, затова е нужно да се съсредоточат усилията в стимулиране на съвре-

менна, гъвкава образователна система. Тя се явява основно предизвикателство пред образователната система на страната ни, тъй като е необходимо да се създаде и предложи ефективна система, която да позволява учене през целия живот.

Основната цел на българските университети е не само да дават нови знания, но и да бъдат модерни висши училища, изпълняващи ефективно своите функции.

На образователния пазар в България участват 52 държавни висши училища и 13 частни висши училища. Между тях съществува силна конкурентна борба за привличане на повече кандидат-студенти. Гаранция за успех дават доброто качество на предлаганата образователна услуга, визията на самия университет и образователната политика. Ето защо в университета като основен приоритет е заложено разширяване на областите и модернизиране на системите за учене като предпоставка за успех на образователния пазар. От съществено значение е обучението да бъде съобразено с потребностите на бизнеса и пазара на труда.

Друго важно предизвикателство е създаването на условия във висшите училища за продължаващо обучение през целия живот и повишаване на квалификацията.

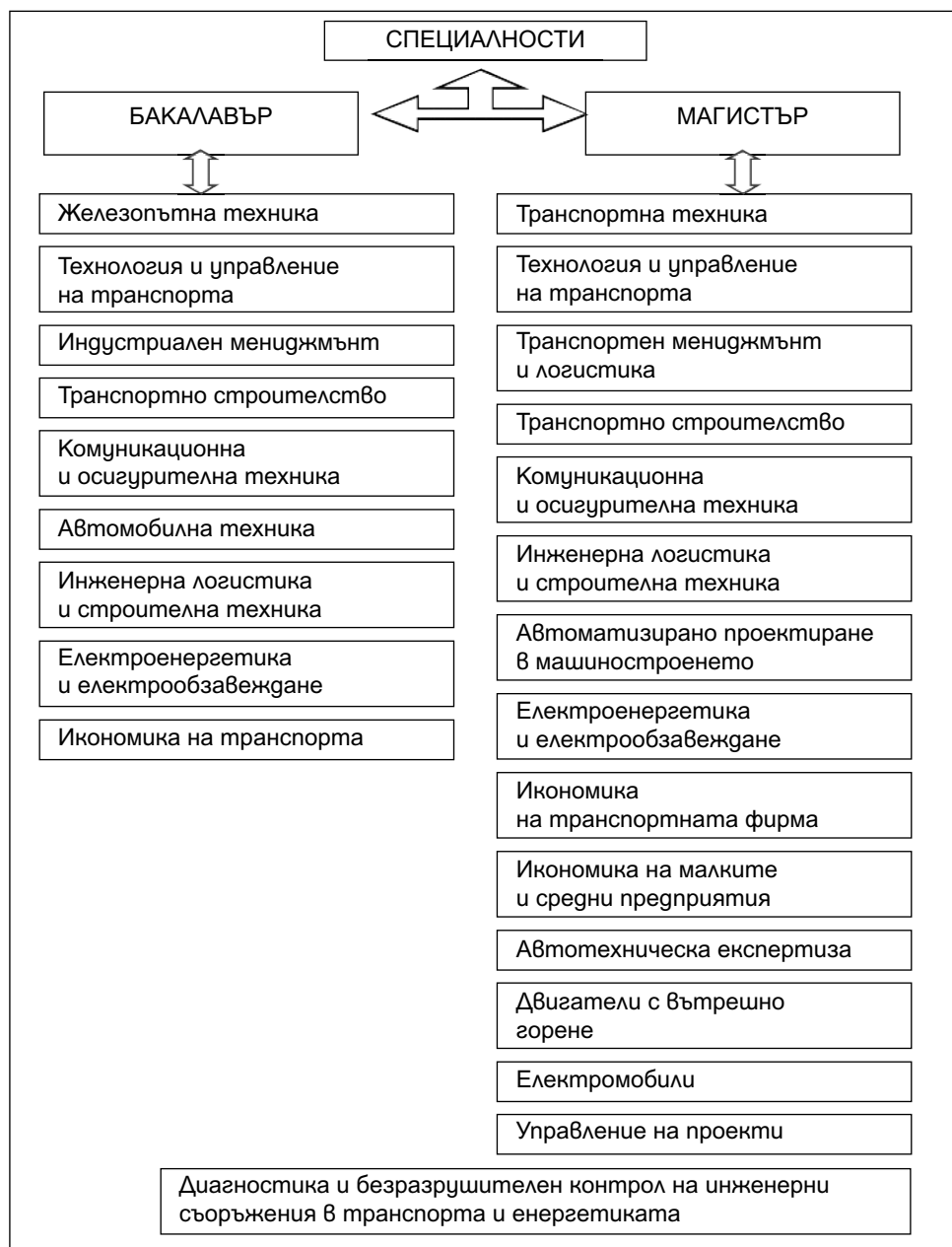
Във ВТУ „Т. Каблешков“ се обучават студенти в две области на висшето образование:

- Социални, стопански и правни науки;
  - Технически науки
- и в седем професионални направления:
- Икономика;
  - Машинно инженерство;
  - Електротехника, електроника и автоматика;
  - Комуникационна и компютърна техника;
  - Транспорт, корабоплаване и авиация;
  - Архитектура, строителство и геодезия;
  - Общо инженерство.

Специалностите, по които се провежда обучение в образователно-квалификационна степен „Бакалавър“ са девет, а петнадесет специалности в образователно-квалификационна степен „Магистър“ разширяват, задълбочават и профилират познанията на студентите. (Фигура 1.).

Онези студенти, които биха искали да продължат своето образование в третата степен на висшето образование и да се занимават с научноизследователска работа, могат да избират между още двадесет акредитирани специалности в образователна и научна степен (ОНС) „Доктор“.

С цел да се отговори на потребностите на трудовия пазар във Висшето транспортно училище (ВТУ) „Т. Каблешков“ се предлагат атрактивни и

Фигура 1.

полезни магистърски специалности, които имат тясно профилиране и конкретна насоченост. Те се радват на голям интерес, защото в последните години транспортните фирми, водени от идеята за намаляване на числеността на своя персонал, все повече изграждат длъжностни характеристики, които включват едновременно и инженерна, и икономическа квалификация. Това е в духа на Закона за висше образование за съчетаване и допълване на широкопрофилното бакалавърско обучение с последващо профилиране в ОНС „Магистър“.

Фигура 2.

Значителна част от преподавателите от ВТУ „Т. Каблешков“ са утвърдени специалисти, уважавани както в национален, така и в международен мащаб. Високата им компетентност е атестат за качество на обучението и убеденост в професионалната подготовка на студентите. Придобиването на професионални квалификации (правоспособности) за изпълнителски длъжности дава гаранция за сигурна реализация в системата на транспортния сектор.

Университетската инфраструктура – учебни зали, лаборатории, библиотека, общежития, студентски стол, спортен комплекс, безжичен интернет, отговаря на нуждите и изискванията на студентите и докторантите и е развита на добро равнище.

Обучението на студентите и докторантите е насочено към цялостна подготовка, ориентирана към спецификите на определен вид бизнес – транспортния. За периода 2007–2013 г. в европейското изследователско пространство са отделени значителни средства за развитие на науката и технологиите по оперативната програма „Транспорт“. Налице са множество предпоставки за развитие на много проекти, касаещи транспортната инфраструктура както в България,

така и в Европа. Подготовката на специалисти с квалификация по тези проблеми определя целите, задачите и мотивите за обучението по отделните специалности, предлагани във ВТУ „Т. Каблешков“, и е отговор на актуалната необходимост на трудовия пазар.

Многобройните сключени договори между ВТУ „Т. Каблешков“ и чуждестранни университети – както двустранни, така и по програма „Еразъм“ за обмен на докторанти, студенти и преподаватели, дават добра възможност за обмяна на опит, за опознаване и изучаване на специфичните образователни подходи в различните страни и университети.

Във ВТУ „Т. Каблешков“ ефективно работи „Център за кариерно развитие“, който подпомага професионалната ориентация на студентите. Като партньор на редица компании в популяризирането на стажантските и стипендиантските им програми, на възможностите за професионална реализация, „Център за кариерно развитие“ осъществява връзката между студентите и бизнеса. Завършилиите студенти и докторанти във ВТУ „Тодор Каблешков“ успешно се реализират във всички сфери на транспорта – автомобилна и железопътна техника, телекомуникации и осигурителна техника, строителство, електроенергетика и електрообзавеждане, логистика, управление и икономика на транспорта.

През март 2012 г. по схема „Подкрепа за развитието на докторанти, постдокторанти, специализанти и млади учени“ ВТУ спечели проект „Повишаване, усъвършенстване и разгръщане на научния потенциал на ВТУ „Т. Каблешков“ чрез подкрепа за развитието на докторанти, постдокторанти, специализанти и млади учени в областта на транспорта, енергетиката и ИКТ в транспорта“ с безвъзмездно финансиране от ОП РЧР, съфинансирана от европейския социален фонд. Партньор по проекта е Метрополитен ЕАД – предприятие, в което значителна част от работещите са възпитаници на ВТУ „Т. Каблешков“. Проектът е със срок на изпълнение две години.

Целта на проекта е да се засили интересът на младите хора към реализация в сферата на транспортното образование и наука и да се повиши качеството на научните разработки в транспортния отрасъл, като се подобрят условията за работа на докторанти, постдокторанти и млади учени на ВТУ. Насочен е към използване на съвременни методи за обучение и подготовка на дисертационни трудове с акцент върху практико-приложната им насоченост.

Интересната симбиоза от традиционните за нашите висши училища форми на обучение и новаторските подходи за справяне с новите предизвикателства позволява да се прилагат модерни и гъвкави образователни подходи.

През септември 2012 г. по схема „Развитие на електронни форми на дистанционно обучение в системата на висшето образование“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ ВТУ „Тодор Каблешков“ спечели

проект „Развитие на електронните форми на дистанционно обучение и изграждане на „Виртуална библиотека“ във ВТУ „Т. Каблешков“ – София“ с безвъзмездна финансова помощ, който предстои да се реализира през следващите две години.

Целта на проекта е чрез развитието на електронни форми на дистанционно обучение във ВТУ „Т. Каблешков“ да се стимулира процесът на учене през целия живот като възможност за усъвършенстване на професионалните умения и компетентности без продължително откъсване от работа. Предвижда се да се създадат условия за развитие на електронните форми на дистанционно обучение, адаптирани към конкретните образователни потребности и осигуряващи възможности за самостоятелно планиране и разработване на гъвкави учебни пътеки във ВТУ „Т. Каблешков“. За целта ще се развие и модернизира обучителен център, който предлага електронно обучение и услуги, включително и ще се развие вътрешноуниверситетската система за осигуряване и контрол на качеството. Електронизацията на учебния процес ще повиши качеството на образователната дейност и ще даде възможност на студентите да ползват учебните материали в удобно за тях време.

Електронното обучение е естествен отговор на нуждите на съвременния обучаем от гъвкаво обучение, достъпно по всяко време и от всяко място, за чиято подготовка, провеждане и управление се използват съвременни информационни компютърни технологии. Развитието на добра университетска информационна инфраструктура е важно условие за развитието на електронното обучение. Най-голямото предимство на електронното обучение е свободата, която то дава, и възможността студентът да учи в удобно за него време.

Нужно е да отбележим, че Университетът по транспорт „Тодор Каблешков“ е един от учредителите на Българския виртуален университет и член на Виртуалния факултет. С цел да се подобрят условията за обучение и самостоятелна подготовка на студентите и докторантите в Университета се предвижда изграждането на компютърни лаборатории с приоритетна ориентация към електронно и чуждоезиково обучение.

Като единствено специализирано висше училище в сферата на транспорта в България, Университетът по транспорт „Т. Каблешков“ има за цел да стимулира процеса на учене през целия живот и възможност за усъвършенстване на професионалните умения и компетентности. Обучението на студентите и докторантите в един съвременен транспортен университет – ВТУ „Тодор Каблешков“, е не само гаранция за модерно образование, но и възможност за бъдеща професионална реализация в един от най-динамичните и перспективни сектори в България, предвид изграждането на редица мащабни инфраструктурни проекти в областта на транспорта, финансирани от специализираните фондове на ЕС.

БЕЛЕЖКИ:

1. Годишен доклад за учебната 2010/2011 г., Висше транспортно училище „Т. Каблешков“, www.vtu.bg
2. Лисабонска стратегия, www.strategy.bg
3. Национална стратегия за учене през целия живот (УЦЖ) за периода 2008–2013 година, www.mon.bg

Todor Kableshkov University of Transport,
Sofia, Bulgaria
e-mail: rector@vtu.bg,
e-mail: daniela_dt@abv.bg